

KUBANSK KONST

Stor utställning i Montreal

Ur

Magazine of Montreal Museum of Fine Arts, January
BOSTON GLOBE och New York Times 3.2
Oskar Johansson

Det prestigefyllda konstmuseet Montreal Museum of Fine Arts ställer ut den mest omfattande samling kubansk konst som någonsin visats utanför Kuba. Tre års arbete ligger bakom utställningen, som består av 400 verk av över 100 artister. Mer än hälften av verken har fraktats från Kuba och resten har lånats från privata samlingar i New York och Miami samt från museer, särskilt Manhattan's Museum of Modern Art och Arizona State University Art Museum, som har den största samlingen kubansk konst utanför Kuba.

Målningar och fotografier dominerar, men skulpturer, affischer, musik, video, tidningsomslag, installationer, filmer och till och med cigarrfodral finns med, allt med avsikt att fånga den svårfångade kubanska nationalidentiteten, "la cubanidad".

För att ge ett historiskt perspektiv har museet delat upp utställningen i fem kategorier: Kolonial konst från 1800-talet, avantgarde från mellankrigstiden, renässansen efter andra världskriget, konst efter revolutionen 1959 och konceptkonsten som har kommit upp på 90-talet.

Varje sektion inleds med fotografiska närbilder på folk, förhållanden och stämningar från respektive epok. Mordofrer liggande på gatan, en bister Ernest Hemingway i en bar, prostituerade som väntar på kunder. Dessa intryck visar perioden genom en konstnärs lins. Det finns mörkhåriga skönheter och starka färger, vilket man förväntar sig av karibisk konst. Mindre förutsägbar är verkens originalitet – delvis ett resultat av öns geografiska isolering, skriver Diane E. Foulds i Boston Globe den 3:e februari. Och hon är överraskad över hur bra det är.

Muralmålningen "Tredje världen" i Havanna 1968

Detalj ur Wilfredo Lams "Tredje världen", 1966

För Nathalie Bondil, chef på Montrealmuseet, var det en uppenbarelse. Efter att ha accepterat en inbjudan att besöka Havannas nyrenoverade Nationalmuseum blev hon förbluffad över omfånget och kvalitén på konsten. Hon föreslog en utställning, och under de följande tre åren reste hon till Havanna åtta gånger. Byråkratien var minimal, sa hon i en intervju i Boston Globe, och ingen rädsla över konstens frispråkiga syn på landets landvinningar, hopp och besvikelser. Bondils motiv var enkelt: hon vill lyfta bort locket från den kubanska kulturen. Muséet har lagt till flera verk till sin samling och håller dörren öppen för framtida samarbeten.

Det faktum att Kanada är värd för utställningen, och inte USA, där de största samlingarna kubanska konstverk finns, är en subtil påminnelse om det pris allmänheten i USA betalar för blockaden. Diane E. Foulds skriver: Kanada möjliggör mycket. I årtal har landet fungerat som en passage för resenärer som inte vill hindras av USAs reseförbud. Nu möjliggör Kanada en resa genom den kubanska konsten.

Enligt Foulds kan Havanna skryta med en konstakademi i världsklass, en ansedd fotografiskola, och en imponerande, om än något okänd konstscen. Det kända undantaget är Wilfredo Lam (1902-82), som räknas som en av 1900-talets främsta målare, även internationellt. Ett helt galleri på visningen är tillägnat Lam, surrealist och Picassos skyddsling i Paris. Lam hade kinesisk far och afrokubansk mor, och ägnade större delen av sitt liv åt att dekonstruera den afrokubanska estetiken. Han levde många år i Europa, men

forts sid 13

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. Kopia av licensen finns på <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller hos Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

TATA GÜINES: FÖR EVIGT DEL AV KUBAS SJÄL

Sergio Vitier skriver: Vi sade igår farväl till en av den kubanska musikens stora, Federico Aristides Soto (Tata Güines), i hans hemstad, där han ville leva sina sista år. Jag mötte Tata Güines när jag bara var tonåring och hade börjat spela med Felipe Dulzaides. Tata var redan en levande legend. Då, för 44 år sedan, lärde jag mig att uppskatta hans skicklighet och omisskännliga stil, som påverkade varenda en av Kubas batterister, och alla runt om i världen som seglat i de svåra vatten som den kubanska musiken utgör.

När folk talar om congatrummor kommer de alltid tala om före och efter Tata Güines. Han var en musiker som passade perfekt i vilken som helst av en mängd olika rytmer såsom rumba, jazz, klassisk balett, modern musik och många många andra.

Jag kan dra mig till minnes många gånger då vi arbetade tillsammans i stora grupper, både på Kuba och utomlands. Alla vi som spelade med honom hyllade enhälligt hans stora skicklighet, hans professionalism, hans originalitet kombinerat med den älskvärdhet och charm som gjorde honom så omöjlig att glömma. Tata, vila i frid i ditt land, bland ditt folk som du älskade så mycket; vila med Benny, Jesus Perez, Chano Pozo, Frank Emilio, Guillermo Barreto, Merceditas Valdez, Arsenio Rodriguez och alla våra stora musiker, dina bröder och systrar. Du kommer för evigt att vara en del av Kubas själ och mystik. Granma 08 02 06. Översättning Oskar

”CONGAKUNGEN”

Tata Güines, Kubas mest berömde batterist, som stod på scen med Josephine Baker och Frank Sinatra för ett halvt sekel sedan, avled på måndagen i Havanna. Han var 77 år gammal, föddes i ett fattigt afrikubanskt område i staden Güines, alldeles öster om Havanna, och tillverkade som ung sina första bongotrummor av korvskinn och mjölkburkar. Güines blev en legend genom sin hantering av congatrumman, en hög och smal trumma av kongolesiskt ursprung som togs till Kuba av afrikanska slavar. 1957 flyttade Güines till New York där han spelade med jazzgiganterna Dizzy Gillespie, Maynard Ferguson och Miles Davis på klubben Birdland. Han återvände till Kuba 1959, kort efter att Fidel Castro kommit till makten i en revolution som han hjälpte till att finansiera med bidrag från hans inkomster som musiker.

Källa Reuters 08 02 04.

Översättning Oskar

forts från sid 12

återvände till Havanna på 60-talet. 1967 orkestrerade han en av Kubas största konstnärliga händelser, det kollektiva målandet av en enorm revolutionär väggmålning: ”En bildkonstens manifest för den Tredje Världen” som han kallade den. Ett lapptäcke av bilder som strålar ut i en stor spiral skapades av cirka 100 kubanska och utländska författare, konstnärer och intellektuella. Var och en fick en kvadrat: nummer 26 reserverades för Fidel Castro, men han dök aldrig upp, så den förblev tom. Året därpå togs konstverket till Frankrike, men togs undan efter bara några timmar för att undvika att det skulle skadas under studentupproret i maj. Utställningen i Kanada är det andra tillfället då konstverket lämnat Kuba.

En av utställningens största överraskningar, säger Bondil, är toleransen gentemot provokativ konst. Med Fidel Castro i ledningen har Kuba förkastat socialrealismen. ”Det var helt annorlunda än situationen i Ryssland. Passionen för kubansk konst överskrider alla gränser.”

SILVIO RODRIGUEZ SPELAR I FÄNGELSER

Det var långt från Folsom Prison och sannerligen ingen ”Jailhouse Rock”, men trubaduren Silvio Rodriguez och andra musiker spelade i måndags i ett fängelse på Kuba inom ramen för ett projekt med syftet att erbjuda de intagna konstupplevelser. Ackompanjerad av en flöjtist satt Silvio på en träpall och spelade på sin gitarr i eftermiddagssolen – hans öppningsnummer var Ala de Colibri (Kolibrins Vinge), en populär melodi om tolerans och barnagladje.

”Jag tror att konst kan förbättra vem som helst” sa Silvio, som bar jeans, svart t-tröja och grön keps ovanför mörka solglasögon. Det var det sista framträdandet på en treveckorsturné i fängelser över hela ön. Hundratals intagna fyllde upp rader av plaststolar framför Guajamalfängelsets utomhusscen, alldeles utanför Santa Clara.

23-årige Luis Lopez, som avtjänar ett 13-årigt fängelsestraff för rån och målade en väggmålning under konserten, var glad över besöket. ”Min hjärtklappning kommer inte att lugna ner sig, sa han. ”Det här kommer att hålla i sig en vecka.”

Konserten gav utländska journalister en glimt av ett kubanskt fängelse, om än bara av de nymålade fasaderna på de vita och rosa byggnaderna omgivna av taggtråd. En skylt på en byggnad återgav Ernesto ”Che” Guevaras berömda uttryck ”Hasta la Victoria Siempre”, och banderoller med hans porträtt prydde fängelsegården.

Rodriguez, som gav konserter på detta sätt också under 90-talet, sa att fängelser är till sin natur ”smärtfyllda” platser, men tillade att de är ”nödvändiga för mänsklighetens bättring”.

En grupp intagna bidrog också till konserten och framförde en raplått tillägnad den 81-årige Fidel Castro. Trubaduren Amaury Perez fick också ett varmt välkomnande. ”Jag tar med mig era leenden tillbaka till Havanna” sa hon, ”och nästa gång vi ses är det utanför murarna.”

Källa AP 080128.
Översättning Oskar

